

III OGÓLNOPOLSKI ZJAZD POLAKÓW RATUJĄCYCH ŻYDÓW

„Sprawiedliwi” – tak określa się osoby, które z narażeniem własnego życia ratowały podczas II wojny światowej Żydów. Trzecia edycja Ogólnopolskiego Zjazdu Polaków Ratujących Żydów odbyła się po raz pierwszy na Podkarpaciu. Jego idea jest przywracanie pamięci o Polakach, którzy w mrokach wojny i niemieckiej okupacji mieli odwagę nieść pomoc narodowi żydowskiemu.

Zjazdy „Sprawiedliwych” zostały zainicjowane dwa lata temu, w 2016 roku. Pierwszy zjazd odbył się w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, drugi również miał miejsce w Warszawie. Na Podkarpaciu uroczystości odbyły się w urzędzie marszałkowskim w Rzeszowie oraz w Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej.

Rozpoczęcie zjazdu w urzędzie marszałkowskim poprzedziło otwarcie wystawy pn. „Polacy ratujący Żydów podczas II wojny światowej” zorganizowanej przy współpracy z IPN w Rzeszowie. Oficjalnego otwarcia zjazdu dokonał marszałek Władysław Ortyl, który przypomniał o bohaterskiej postawie tysięcy Polaków, którzy nie wahali się stawić czoła zagładzie narodu żydowskiego, choć groziła za to śmierć.

- Cieszę się, że ten zjazd odbywa się na Podkarpaciu, w Rzeszowie. To dla mnie wielki honor i radość, że mogę tu Państwa powitać. To wydarzenie, które buduje poczucie naszej narodowej wartości, a z drugiej strony kieruje do ludzi, zwłaszcza młodych ważny przekaz mówiący o powinności chrześcijańskiej – mówił marszałek Ortyl.

Ważnym punktem uroczystości była ceremonia wręczenia odznaczeń państwowych przyznanych przez szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych. Medale Pro Bono Poloniae otrzymali: Anna Stupnicka – Bando, Irena Senderska – Rzońca, Józef Sowa, Tadeusz Stankiewicz. Medalami pro Patria uhonorowane zostały 24 osoby.

Kolejnym ważnym punktem było wręczenie odznak „Zasłużony dla Województwa Podkarpackiego”, które zostały nadane przez Sejmik Województwa Podkarpackiego. Otrzymali je: wiceprezes IPN, dr Mateusz Szpytma – zaangażowany w budowę Muzeum Polaków ratujących Żydów w Markowej, dr hab. Elżbieta Rączy - historyk, wykładowca, pracownik IPN – zaangażowana w dokumentowanie faktów o zagładzie Żydów i niesionej im pomocy przez Polaków, a także pośmiertnie ks. Stanisław Leja, który był zaangażowany w zachowanie pamięci o rodzinie Ulmów z Markowej.

Ostatnim punktem dzisiejszego dnia było złożenie kwiatów przy Pomniku Ofiar Katastrofy Smoleńskiej.

III Ogólnopolski Zjazd Polaków Ratujących Żydów zakończył się uroczystościami w Markowej, w tamtejszym Muzeum Polaków Ratujących Żydów, gdzie oficjalnie został otwarty „Sad Pamięci”. Delegacja „Sprawiedliwych” złożyła też kwiaty przy pamiątkowej przy Tablicy Ofiar Holokaustu oraz modliła się przy grobie rodziny Ulmów.

Na cmentarzu parafialnym w Markowej przy grobie rodziny Ulmów wspólną modlitwę odmówili wspólnie abp Adam Szal, Metropolita Przemyski oraz proboszcz parafii pw. Św. Doroty w Markowej ks. Roman Chowaniec.

Po modlitwie na cmentarzu kolejnym punktem uroczystości było złożenie kwiatów przy pamiątkowej tablicy Muzeum Polaków Ratujących Żydów. Wieniec złożyła delegacja „Sprawiedliwych” w asyście Szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób represjonowanych oraz władz wojewódzkich.

Głównym wydarzeniem była uroczystość otwarcia i poświęcenia Sadu Pamięci, która odbyła się w asyście kompani honorowej 21 Brygady Strzelców Podhalańskich. Sad w Markowej jest integralną częścią muzeum i nawiązuje z jednej strony do sadowniczej pasji patrona Muzeum, Józefa Ulmy, a z drugiej – do Ogrodu Sprawiedliwych na Wzgórzu Pamięci Instytutu Yad Vashem w Jerozolimie. W Sadzie Pamięci, na szklanych podświetlanych tablicach, wymieniono blisko 1500 nazw wsi, miasteczek i miast, w których w czasach okupacji niemieckiej prześladowanych Żydów ratowali Polscy Sprawiedliwi wśród Narodów Świata.

Tekst i zdjęcia: Monika Konopka